

SKRÄP BAROMETERN 2026

*En undersökning av svenskarnas attityder,
beteenden och kunskap om nedskräpning*

Skräpbarometern 2026

Rapporten är framtagen av Håll Sverige Rent 2026,
med stöd av våra Företag mot skräp:

AlloOffice, Coca-Cola, El-Kretsen, Finbin, Fortum,
Kappahl Group, KIA, Kiilto, Lava KTH, McDonald's,
Quickspin, SkiStar, Swedish Match och
Volkswagen Financial Services.

Citera gärna, men ange källan.

Foton: Jonas Holmqvist

Diagram: Novus

Illustrationer: Johnny Dyrander & Emma Larsson

© Håll Sverige Rent

Håll Sverige Rent, Rosterigränd 4

117 61 Stockholm

08-505 263 00

info@hsr.se

www.hallsverigerent.se

Om undersökningen	4
Sammanfattning	6
Fördjupning	8

Etik	8
<i>Normer och acceptansnivå för nedskräpning</i>	

Attityd	10
<i>Inställning till nedskräpning</i>	

Ansvar	20
<i>Ansaret att minska nedskräpning</i>	

Beteende	22
<i>Det egna beteendet kring nedskräpning</i>	

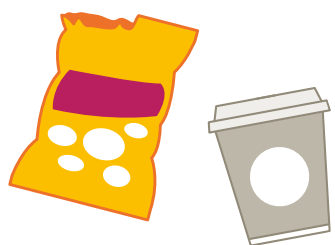
Kunskap	26
<i>Kunskap om skräpets negativa konsekvenser</i>	

Om undersökningen

Varje år genomför Håll Sverige Rent tillsammans med Novus en undersökning av allmänhetens inställning till nedskräpning. Resultatet sammanställs här i Skräpbarometern, som tidigare varit en del av Skräppapporten. Sedan 2024 presenteras undersökningen som en helt fristående del med ännu fler frågor och svar.

Undersökningen utgår ifrån de fem områdena etik, attityd, ansvar, beteende och kunskap. Liknande undersökningar har genomförts mellan 2018–2025*, vilket möjliggör jämförelser över tid.

**Mätningarna 2021 respektive 2023 genomfördes under en annan årstid (november 2021 och februari/mars 2023) vilket kan ha påverkat vissa säsongsrelaterade frågor.*

Vad menas med nedskräpning?

Med nedskräpning menar vi allt som en person släpper, ställer, slänger, kastar eller lämnar efter sig som borde hamna i papperskorgar, soptunnor eller på en återvinningsstation. Här avses även mindre skräp så som snus, fimpar, tuggummi, fruktrester, kvitton, hundbajs med mera.

Så är undersökningen gjord

Undersökningen är genomförd via webbintervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel, vilket garanterar representativa resultat.

Fältperiod: 3–8 september 2026

Målgrupp: Svenska allmänheten 18–84 år

Omfattning: 1 103 intervjuer

I Sverige finns cirka 8,2 miljoner personer i åldern 18–84 år. Det är den siffran som ligger till grund för vissa av våra beräkningar där vi redovisar resultaten som antal personer.

Panelen

KÖN

Män: 50 %

Kvinnor: 49 %

Annat: 1 %

ÅLDER

18–34 år: 27 %

35–49 år: 25 %

50–64 år: 24 %

65–84 år: 24 %

REGION

Stockholm: 23 %

Östra: 17 %

Södra: 23 %

Västra: 20 %

Norra: 17 %

ORT

Storstäder och storstadsnära kommuner: 37 %

Större städer och kommuner nära större stad: 36 %

Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner: 27 %

UTBILDNING

Gymnasium eller lägre: 59 %

Universitet/högskola: 41 %

HUSHÅLLSINKOMST

Under 299k: 12 %

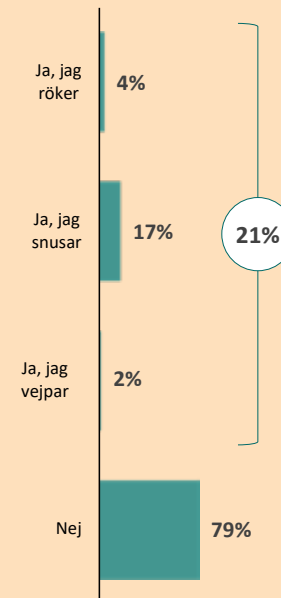
300k–499k: 21 %

500–799k: 23 %

Över 800k: 33 %

Vill ej uppge: 4 % / Vet inte: 6 %

Röker, snusar eller vejpar du regelbundet?

Sammanfattning

Årets Skräpbarometer visar att nedskräpning fortfarande upplevs som ett stort problem, men också att svenskarnas syn på frågan förändras. Det finns tecken på ett skifte från ett mer långsiktigt och globalt miljö- och klimatperspektiv till ett större fokus på den egna närmiljön och de konkreta konsekvenserna av skräp här och nu – ser fult ut, drar till sig rättor och kostar samhället onödiga pengar. Samtidigt finns ett starkt stöd för att agera mot nedskräpning.

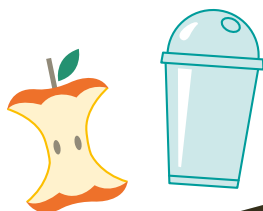
Svenskarna upplever i dag mindre skräp i både havet och stadsmiljöer än för ett par år sedan. För stadsmiljön finns det också mätningar som ger stöd för den upplevelsen. De nationella skräpmätningar som Håll Sverige Rent gjort på uppdrag av Naturvårdsverket visar att mängden skräp i svenska stadsmiljöer minskade med 30 procent mellan 2023 och 2025.

När det gäller hav och stränder är bilden däremot en annan. Den nationella övervakning av skräp på stränder som Håll Sverige Rent gör på uppdrag åt Havs- och vattenmyndigheten visar stora variationer mellan olika kustområden, och längs Västerhavet uppmättes 2025 den högsta nivån sedan mätningarna startade 2012.

Det finns alltså inget mätunderlag som visar att mängden skräp på stränder eller i havet generellt har minskat.

Vad kan då förklara att svenskarna ändå upplever mindre skräp i hav och på stränder? En möjlig förklaring är att skräpet till viss del har normaliserats. Om en miljö har varit skräpig under lång tid kan människor vänja sig vid en viss nivå och reagera mindre starkt på den. Även uppmärksamheten i medier och samhällsdebatt kan spela in. Frågan om plast och skräp i havet hade en betydligt större plats i debatten 2018 än i dag.

Det är en viktig påminnelse om att människors upplevelser inte alltid speglar den faktiska utvecklingen. När uppmärksamheten minskar finns en risk att också problemet uppfattas som mindre, även när skräpet finns kvar. Därför behövs både långsiktiga mätningar och ett uthålligt förebyggande arbete för att fortsätta minska nedskräpningen i Sverige.

Några av årets viktigaste resultat

- 72 % av svenskarna upplever nedskräpning som ett mycket eller ganska stort problem. Det motsvarar drygt 5,9 miljoner personer.

- 25 % tycker att nedskräpningen har ökat de senaste tre åren, 15 % upplever att den har minskat och 53 % upplever att nedskräpningen är oförändrad.

- 75 % upplever mycket eller ganska mycket skräp vid rastplatser längs större vägar och 69 % längs bilvägar. För bilvägar är det den högsta nivån i hela mätserien.

- 69 % har tagit med sig skräp hem när det saknats en papperskorg eller när den varit full, och 63 % har plockat upp skräp efter andra.

- 92 % tycker att man ska säga till den som skräpar ner, men bara 15 % uppger att de faktiskt har gjort det under det senaste året.

- 13 % uppger att de själva har skräpat ner under de senaste tolv månaderna. Det motsvarar drygt en miljon personer. Bland 00-talister är andelen 29 %, bland män 18–34 år 23 % och bland de som röker, snusar och/eller vejar 20 %.

- 32 % av nedskräparna skyller på papperskorgar, antingen att det inte fanns någon i närheten eller att den var full. Drygt en av fem tänkte att skräpet var komposterbart.

- 73 % tror att fler papperskorgar och askkoppar skulle få fler att sluta skräpa ner. 47 % tror på straff och böter, medan fyra av tio tror på informationskampanjer och produktförändringar.

- 97 % tycker att nedskräpningen behöver minska. Havet är den miljö flest anser bör prioriteras för minskad nedskräpning (63 %), följt av vattendrag, städer och naturområden.

- 46 % tycker att den allvarligaste konsekvensen av nedskräpning är att den bidrar till ökade mängder plast i haven. Samtidigt har andelen som ser globala miljöproblem som en allvarlig konsekvens minskat sedan 2019.

- 94 % vet eller tror att plastskräp som hamnat i havet inte försvinner och nästan lika många tror att skräpet i natur och hav innehåller plast. Samtidigt finns tydliga kunskapsluckor kring plast i fimpar och portionssnus och många tror felaktigt att en komposterbar plastpåse bryts ner i naturen.

- 91 % har koll på att nedskräpning kan ge böter men färre vet att det gäller fimpar och snus.

- 86 % av svenskarna tycker plastkonfetti ska förbjudas helt, och 65 % är positiva till lagen om att plastkorkar sitter fast på flaskan.

Rätt eller fel att plocka skräp efter andra?

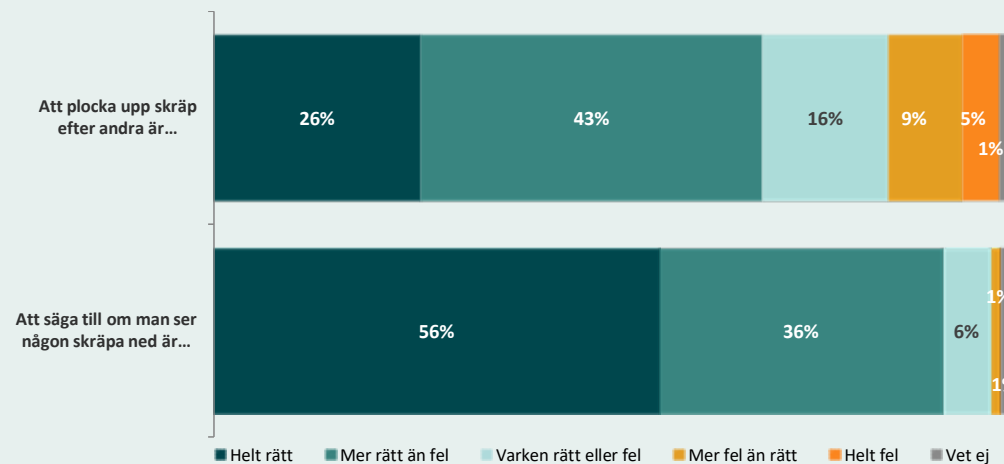
De flesta svenskar tycker att man ska agera mot nedskräpning. Sju av tio (69 procent) tycker det är rätt att plocka upp skräp efter andra, medan 14 procent tycker att det är fel. 18–34-åringar svarar i högre grad än andra att det är rätt, särskilt unga kvinnor (84 procent), medan både män och kvinnor i åldern 50–64 år i högre utsträckning än andra svarar att det är fel att plocka upp skräp som andra slängt.

Ska man säga till den som skräpar ner?

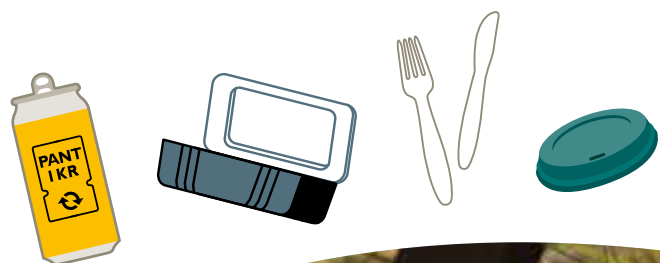
Det är självklart för svenskarna att säga till den som skräpar ner, eller? 92 procent tycker i alla fall att man ska göra det. Dock är det bara 15 procent som svarar att de faktiskt gjort det sett till de senaste tolv månaderna.

INSTÄLLNING TILL PÅSTÅENDEN OM SKRÄP

FRÅGA: Ta ställning till följande påståenden:

		Rätt (andel helt rätt + mer rätt än fel)					
		2026	2025	2024	2023	2020	2018
Att plocka upp skräp efter andra är...		69 %	68 %	69 %	68 %	76 %	75 %
Att säga till om man ser någon skräpa ned är...		92 %	91 %	92 %	86 %	88 %	90 %

Nästan alla tycker att man ska säga till den som skräpar ner!

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att plocka upp skräp efter andra är...
Helt rätt + mer rätt än fel (69 %)

- Kvinna 18–34 år (84 %)
- Ålder 18–34 år (80 %)

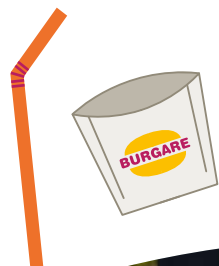
Mer fel än rätt + helt fel (14 %)

- Man 50–64 år (24 %)
- Upplever nedskräpning som ett mycket litet/ganska litet problem (23 %)
- Kvinna 50–64 år (22 %)

Hur stort är problemet?

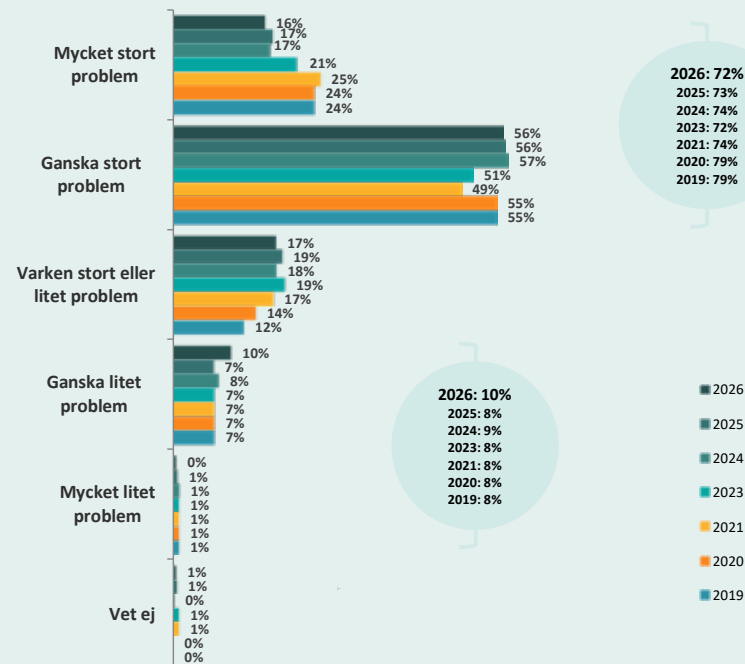
Det är fortsatt sju av tio svenskar som tycker att nedskräpning är ett stort eller till och med mycket stort problem. Det är alltså drygt 5,9 miljoner svenskar som tycker att skräpet är problematiskt. Det är samma nivå som när vi mätt de senaste åren. Det är dock färre som idag svarar att nedskräpning är ett mycket stort problem, jämfört med 2019–2021. Då tyckte runt en fjärdedel av alla svenskar att det var ett mycket stort problem.

Både män och kvinnor i åldern 18–34 år svarar i högre grad än andra att de tycker att nedskräpning är ett stort problem (80 procent). Män i åldern 50–64 år svarar i högre utsträckning att nedskräpning är ett litet problem. Även de som röker, snusar och/eller vejpar är överrepresenterade bland de som tycker att nedskräpning är ett ganska eller mycket litet problem.

NEDSKRÄPNING - ETT PROBLEM?

FRÅGA: Generellt sett, i vilken utsträckning upplever du att nedskräpning är ett problem?

Män svarar i högre grad än andra att skräpet är ett litet problem

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Mycket + Ganska stort problem (73 %)

- Hushållsinkomst -299k (83 %)
- Kvinna 35–49 år (81 %)
- Ålder 18–34 år (80 %)

Ganska + Mycket litet problem (8 %)

- Man 50–64 år (18 %)
- Jag röker/snusar/vejpar (17 %)
- Har skräpat ner under de senaste 12 månaderna (16 %)

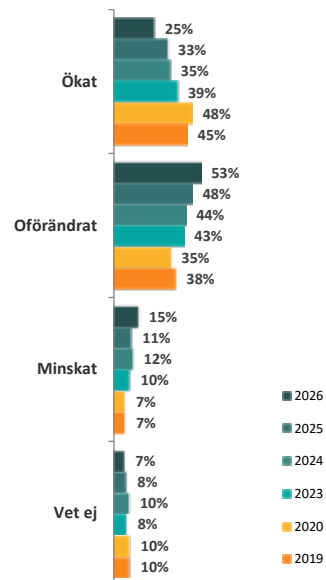
Har nedskräpningen ökat, minskat eller är den oförändrad?

Hälften av svenskarna, 53 procent, upplever nedskräpningen som oförändrad sett till de senaste tre åren. 25 procent tycker att skräpet har ökat, och 15 procent tycker det har minskat.

I mindre städer och landsbygds-kommuner är det fler som tycker att skräpet har minskat (20 procent) och även de som röker, snusar eller vejpar upplever i högre grad än andra att nedskräpningen har minskat (21 procent).

Håll Sverige Rents senaste nationella skräpmätning som gjordes på uppdrag av Naturvårdsverket 2025 visar att nedskräpningen i svenska städer har minskat med 30 procent jämfört med 2023. Det är framför allt fimpas som minskat rejält. Även skräpmätningar som Håll Sverige Rent gjort tillsammans med STF i svenska fjällområden visar att skräpet minskat längs vandringsleder jämfört sen 2020. Däremot syns ingen minskning av skräp på stränder och det finns flera andra miljöer där vi inte vet om skräpet minskar eller ökar.

Att skräpet har minskat i svenska städer har också uppmärksammats mycket i nyhetsmedia under det senaste året. Det är därför svårt att veta i vilken utsträckning människors uppfattning om nedskräpningen bygger på egna erfarenheter och observationer, eller på den bild som förmedlats genom medierapporteringen.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Ökat (25 %)

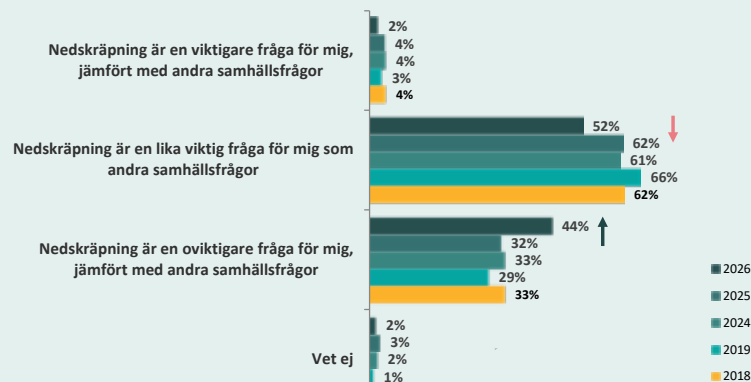
- Man 50–64 år (37 %)

Minskat (15 %)

- Upplever nedskräpning som ett mycket/ganska litet problem (30 %)
- Jag röker/snusar/vejpar (21 %)

NEDSKRÄPNING SOM SAMHÄLLSFRÅGA

FRÅGA: Hur viktig eller oviktig är samhällsfrågan/-området nedskräpning för dig, jämfört med andra samhällsfrågor/-områden?

Hur viktig är nedskräpningsfrågan jämfört med andra samhällsfrågor?

Drygt fem av tio svenskar tycker att nedskräpning är en lika viktig fråga som andra samhällsfrågor. Det är en minskning jämfört med när vi ställt samma fråga tidigare år.

Vi på Håll Sverige Rent tror dock att resultatet kan ha påverkats av valet som hölls ungefär samma period som undersökningen genomfördes. Då lyfts många samhällsfrågor och allt ställs mot varandra.

Att det ändå är 4,2 miljoner svenskar som tycker att nedskräpningsfrågan är en lika viktig samhällsfråga som exempelvis skola och vård ger ändå en indikation om frågans magnitud. Kvinnor och ålderspensionärer svarar i högre grad än andra att det är en lika viktig fråga som andra samhällsfrågor.

4,2 miljoner svenskar tycker nedskräpning är en viktig samhällsfråga

Vilka miljöer upplevs som skräpigast?

Rastplatser och bilvägar är fortsatt de miljöer svenskarna upplever som mest skräpiga. Tre av fyra tycker att det är väldigt eller ganska mycket skräp på rastplatser längs större vägar. Även längs själva vägarna är upplevelsen av nedskräpning hög – 69 procent upplever att det är skräpigt, vilket är den högsta nivån som uppmäts under hela mätserien. De som bor i mindre städer och landsbygdskommuner är överrepresenterade bland de som tycker att det är mycket skräpigt vid rastplatser (84 procent). Även de i södra och östra Sverige samt kvinnor i åldern 35–49 år är överrepresenterade.

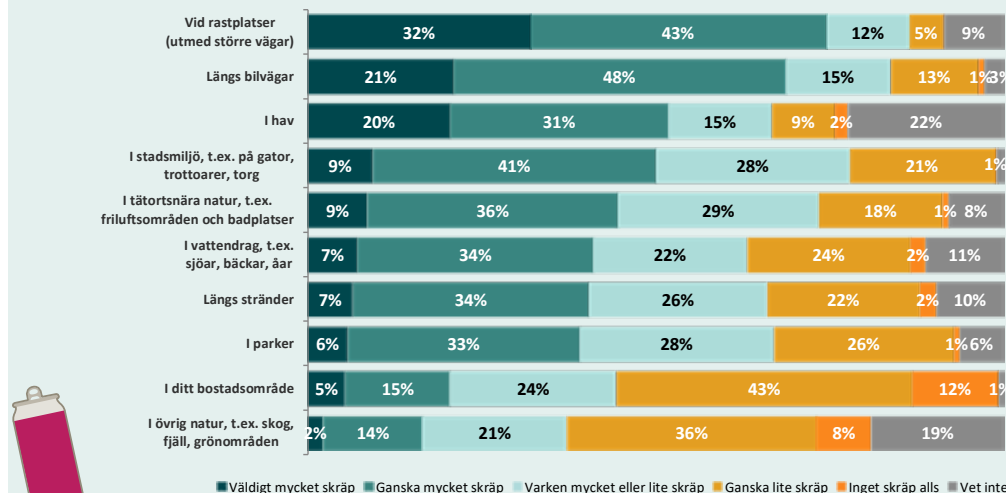
Hälften av svenskarna upplever också att det är skräpigt i havet (52 procent) och i stadsmiljöer (50 procent). Kvinnor i åldern 50–84 år upplever i högre grad än andra att det är skräpigt i havet, medan män i åldern 35–49 år oftare upplever att det är ganska lite eller inget skräp alls där.

När det gäller stadsmiljöer har upplevelsen av hur skräpigt det är däremot minskat tydligt över tid – från 67 procent 2018 till 50 procent i år.

Svenskarna upplever generellt att det är mycket mindre skräpigt i havet och på stränder nu jämfört med 2018. Men det finns inga mätningar och ingen forskning som pekar på att mängden skräp i havet har minskat.

SKRÄP I OLIKA MILJÖER

FRÅGA: Hur mycket eller lite skräp upplever du att det förekommer i följande miljöer?

		Mycket skräp						
		Andel väldigt mycket + ganska mycket skräp						
		2026	2025	2024	2023	2020	2019	2018
Vid rastplatser (utmed större vägar)	75%	70%	70%	71%	75%	72%	77%	
Längs bilvägar	69%	67%	62%	66%	68%	67%	68%	
I hav	52%	51%	55%	68%	72%	73%	72%	
I stadsmiljö, t.ex. på gator, trottoarer, torg	50%	54%	55%	58%	70%	67%	67%	
I tätortsnära natur, t.ex. friluftsområden och badplatser	45%	48%	50%	51%	62%	59%	61%	
I vattendrag, t.ex. sjöar, bäckar, åar	41%	37%	31%	42%	44%	43%	45%	
Längs stränder	40%	45%	47%	52%	58%	59%	59%	
I parker	39%	41%	42%	48%	59%	54%	57%	
I ditt bostadsområde	20%	20%	18%	-	-	-	-	
I övrig natur, t.ex. skog, fjäll, grönområden	17%	15%	14%	22%	30%	29%	30%	

Tvärtom visar den nationella övervakningen på stränder längs Västerhavet det högsta uppmätta resultatet sedan 2012.

Vi på Håll Sverige Rent tror att om en plats eller miljö har varit skräpig under lång tid kan en viss nivå av nedskräpning uppfattas som normal, och människor reagerar inte längre lika starkt på den. Att man tycker det blivit mindre skräp i havet kan exempelvis bero på att media inte alls rapporterar om plast i havet på samma sätt som under 2018 och att politiken under den senaste mandatperioden inte haft fokus på miljöfrågor.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Längs bilvägar

Väldigt + ganska mycket skräp (69 %)

- Kvinna 35–49 år (78 %)
- Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (78 %)

Ganska lite + Inget skräp alls (13 %)

- Generation Z (20 %)
- Storstäder och storstadnära kommuner (19 %)

Vid rastplatser (utmed större vägar) Väldigt + ganska mycket skräp (75 %)

- Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (84 %)
- Kvinna 35–49 år (83 %)
- Östra Sverige (84 %)
- Södra Sverige (80 %)

I hav

Väldigt + Ganska mycket skräp (52 %)

- Kvinna 50–64 år (62 %), 65–84 år (65 %)
- Östra Sverige (60 %)
- Västra Sverige (59 %)

Ganska lite + Inget skräp alls (11 %)

- Man 35–49 år (18 %)

Var är det viktigast att minska skräpet?

Nästan alla, 97 procent, tycker att nedskräpningen behöver minska i något område. Drygt sex av tio tycker det är fortsatt viktigast att minska nedskräpningen i havet och lika många svarar också att det är viktigt att minska skräpet i sjöar och åar. Det är framför allt kvinnor i åldern 35–49 år som tycker det är viktigt att minska skräpet i havet och även yngre kvinnor i åldern 18–34 år tycker i högre grad än andra att viktigt att minska skräpet i sjöar och vattendrag.

För några år sen tyckte svenskarna inte att det var så viktigt att minska nedskräpningen i skog, fjäll och grönområden, men nu svarar drygt tre av tio att det är viktigt. Det är samma höga nivåer som 2019–2020 och en klar ökning jämfört med 2022 och 2023 då det minskade. En förklaring till att fler svenskar nu anser att det är viktigt att minska nedskräpningen i skog, fjäll och grönområden kan vara den ökade medierapporteringen kring hur resurserna till naturvård har minskat.

MINSKA NEDSKRÄPNING

FRÅGA: I vilken/vilka av följande miljöer tycker du att det är viktigast att nedskräpningen minskar?
Ange max 3 miljöer.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

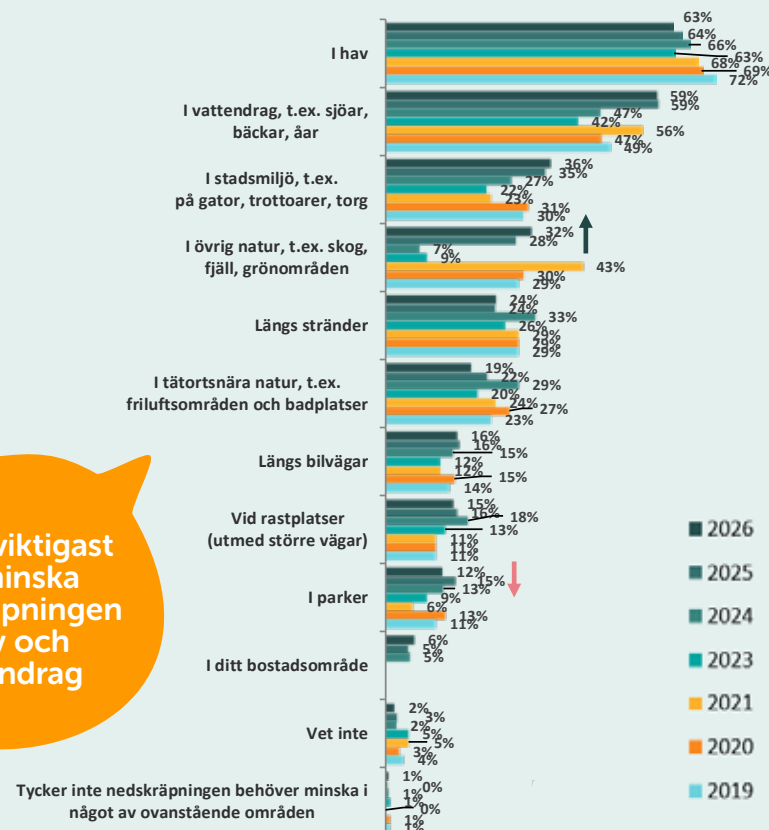
I hav (63 %)

- Östra Sverige (71 %)
- Kvinna 35–49 år (70 %)

I vattendrag, sjöar, bäckar, åar (59 %)

- Kvinna 18–34 år (71 %)
- Generation Z (70 %)

Det är viktigast att minska nedskräpningen i hav och vattendrag

Vad tycker svenskarna om den nya lagstiftningen?

Sedan 2022 är det förbjudet enligt lag att använda plastkonfetti utomhus, något som många svenskar inte känner till. 86 procent, alltså över sju miljoner svenskar, tycker att plastkonfetti borde förbjudas helt, och därmed sluta säljas.

Sedan 2024 ska plastkorkar sitta fast på sin flaska. Nu har det gått drygt två år sedan lagen infördes, och nedskräpningen av plastkorkar har minskat med 62 procent. En klar majoritet, 65 procent, av svenskarna är ganska eller mycket positiva till åtgärden. Två av tio är ganska eller mycket negativa till att korkarna sitter fast. Män i åldern 35–49 år och de som själva skräpat ner under det senaste året är överrepresenterade bland de som tycker lagen är dålig.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Förbud mot plastkonfetti

Mycket + Ganska positiv (86 %)

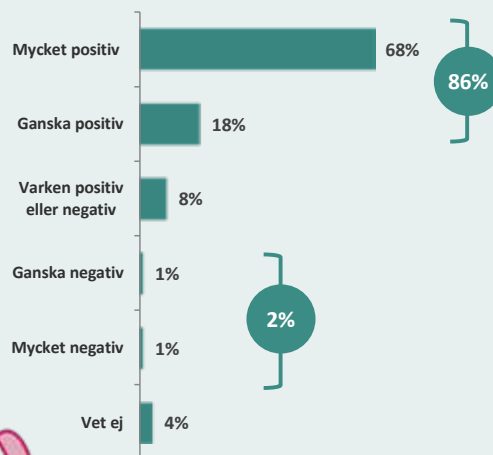
- Kvinna 65–84 år (94 %)
- Bor i större städer och kommuner nära större stad (90 %)

Mycket + Ganska negativ (2 %)

- Upplever nedskräpning som ett mycket/ganska litet problem (8 %)
- Man 18–34 år (5 %), 50–64 år (5 %)

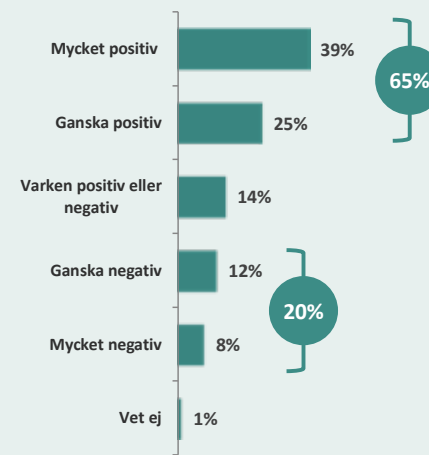
INSTÄLLNING TILL NYA LAGAR

NY FRÅGA 2026: Sedan 2022 är det förbjudet enligt lag att använda plastkonfetti för utomhusbruk. Vilken är din generella inställning till att plastkonfetti skulle förbjudas helt, och (därmed) sluta säljas?

86 % av svenskarna är positiva till att plastkonfetti ska sluta säljas helt

NY FRÅGA 2026: Sedan 2024 ska plastkorkar sitta fast på sin flaska. Nu har det gått drygt två år sedan lagen infördes, och nedskräpningen av plastkorkar har minskat med 62 %. Vilken är din generella inställning till denna åtgärd?

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Lagen om plastkorkar

Mycket + Ganska positiv (65 %)

- Kvinna 65–84 år (86 %)
- Ålder 65–84 år (77 %)

Mycket + Ganska negativ (20 %)

- Upplever nedskräpning som ett mycket/ganska litet problem (36 %)
- 90-talister (31 %)
- Har skräpat ner under de senaste 12 månaderna (31 %)
- Man 18–49 år (28 %)
- Jag röker/snuser/vejar (28 %)
- Bor i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (24 %)

Vilket ansvar tar svenskarna för skräpet?

Sju av tio säger att de tagit med skräp hem för att papperskorgen var full och 63 procent har plockat upp skräp efter andra. Kvinnor i åldern 35–49 svarar i högre grad än andra att de tagit med skräp hem för att papperskorgen var full och män i samma ålder svarar i högre utsträckning än andra att de plockat upp skräp efter andra. Jämfört med åren 2018–2023 är det många fler som idag uppger att de plockat skräp efter andra.

Trots att nio av tio svenskar tycker att man ska säga till den som skräpar ner är det bara drygt 15 procent faktiskt gjort det. Det kan bero på att man inte har sett någon skräpa ner och därför inte haft möjlighet att säga till, eller att man föredrar att någon annan tar initiativet. Män i åldern 35–49 år svarar i högre grad än andra att de sagt till en nedskräpare under det senaste året.

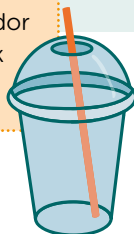
Sedan januari 2026 finns det nya krav på sortering i offentliga miljöer för att göra det enklare att ta hand om förpackningsavfall där det uppstår. Fyra av tio svenskar har källsorterat sitt skräp direkt på stan i de nya sorteringspunkterna.

AGERANDE UNDER DET SENASTE ÅRET

FRÅGA: Har du under de senaste 12 månaderna gjort något av följande? Markera de som stämmer med vad du gjort. Flera svar möjliga.

Takeaway i flergångskärl

De senaste två åren har Håll Sverige Rent också kartlagt beteende kring takeaway. I år svarar en av tio att de valt flergångsalternativ i stället för engångsalternativ vid köp av mat eller dryck det senaste året. Att man inte valt flergångs kan bero på att man inte köpt takeaway under det senaste året, eller att man inte blivit erbjuden flergångsalternativ vid sitt köp. Eftersom Sverige har som mål att halvera mängden engångsmuggar och matlådor till 2026 jämfört med 2022 är det dock problematiskt att siffran är så låg.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Plockat upp skräp som andra skräpat ned (63 %)

- Man 35–49 år (72 %)
- Västra Sverige (71%)

Sagt till någon annan som jag sett skräpat ned (15 %)

- Man 35–49 år (24 %)
- Hemmaboende barn i hushållet (21 %)

Tagit med mig skräp hem för att det saknades papperskorg/papperskorgen var full (69 %)

- Kvinna 35–49 år (80 %)

Källsorterat förpackning direkt på stan (43 %)

- Kvinna 35–49 år (51 %)

Valt flergångsalternativ istället för engångs- vid köp av takeaway... (11 %)

- Kvinna 35–49 år (18 %)

Hur många erkänner nedskräpning?

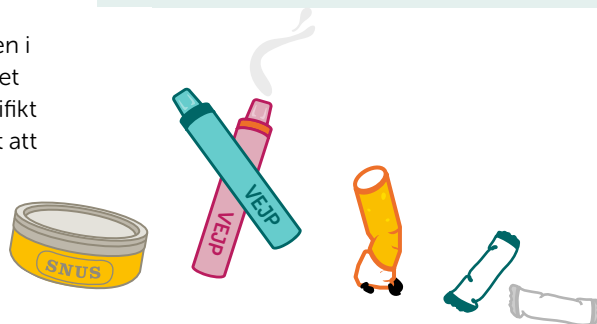
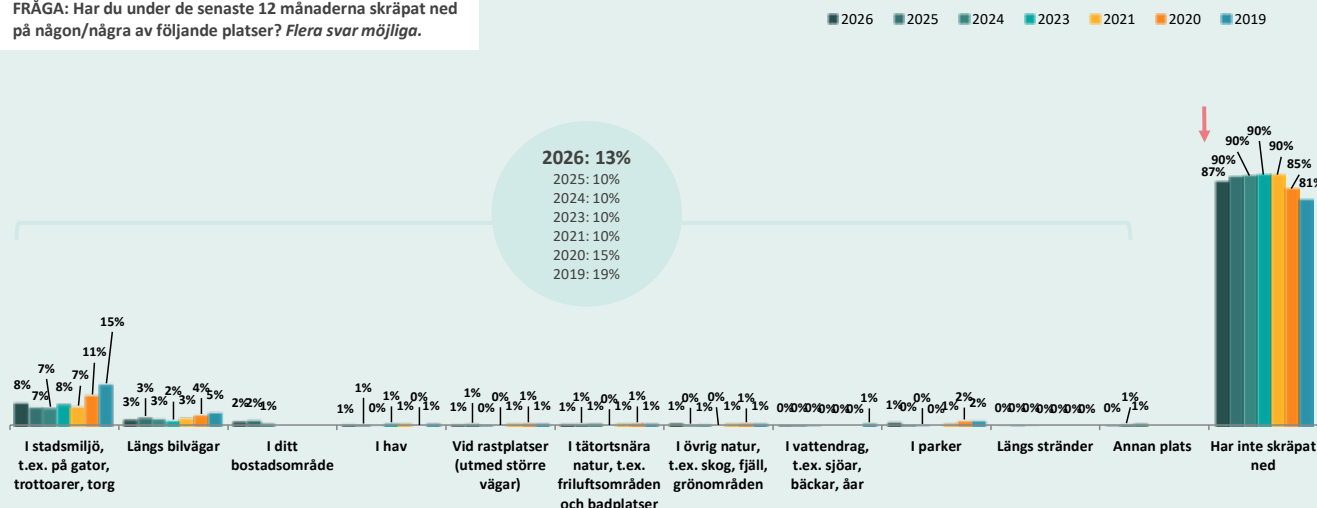
Drygt en av tio svenskar i åldern 18–84 år erkänner att de har skräpat ner under det senaste året (13 procent). Det är alltså drygt en miljon svenskar som skräpat ner. Bland de som erkänner är det främst i stadsmiljö, längs bilvägar eller i sitt bostadsområde man skräpat ner. Knappt någon erkänner att de skräpat ner på stränder eller i naturen.

Män har i högre grad än kvinnor skräpat ner, och även 00-talister är överrepresenterade (29 procent) bland de som erkänner nedskräpning.

Även rökare, snusare och vejpare är överrepresenterade bland de som erkänner nedskräpning. I denna grupp har nästan dubbelt så många uppgett att de skräpat ner de senaste tolv månaderna jämfört med befolkningen i stort – och vi ser en tendens till att det bland rökare respektive vejpare specifikt är en ännu högre andel som uppgett att de skräpat ner jämfört med snusare.

NEDSKRÄPNING SENASTE ÅRET

FRÅGA: Har du under de senaste 12 månaderna skräpat ned på någon/några av följande platser? Flera svar möjliga.

Yngre, män och nikotinister är de som i högst grad erkänner nedskräpning

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Har inte skräpat ner (87 %)

- Kvinna 65–84 år (100 %)
- Man 65–84 år (97 %)

Har skräpat ner (13 %)

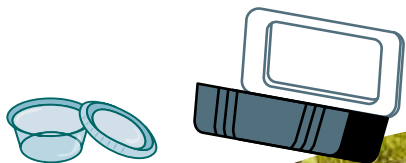
- 00-talister (29 %)
- Man 18–34 år (23 %)
- Jag röker/snusar/vejpar (20 %)
- Upplever nedskräpning som ett mycket/ganska litet problem (19 %)

Varför skräpar man ner?

En av tre nedskräpare skyller på papperskorgar, antingen att det inte fanns någon i närheten (17 procent) eller att den var full (15 procent). Drygt en av fem tänkte att skräpet var komposterbart. Jämfört med förra året så ser vi en tendens till att det nu är färre som menar att man skräpade ner av slöhet.

Vad skulle få människor att sluta skräpa ner?

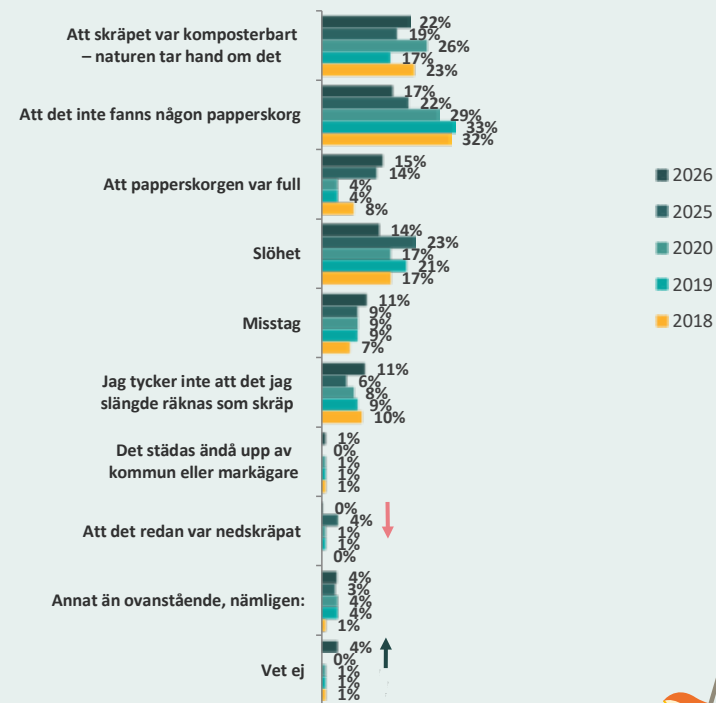
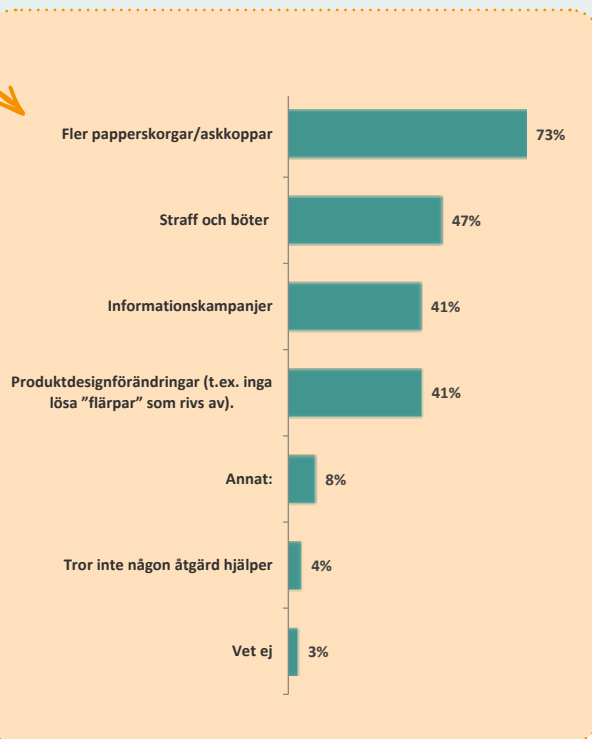
73 procent av svenskarna tror att fler papperskorgar och askkoppar skulle få folk att sluta slänga skräp på marken. Nära hälften tror på åtgärder i form av straff och böter och fyra av tio tror på informationskampanjer och produktförbättringar, exempelvis inga lösa flärpar som rivs av förpackningen och lätt blir skräp. Män i åldern 35–49 år är överrepresenterade bland de som tror på straff och böter (56 procent) och även i större städer tror man på det som en möjlig lösning.

DE SOM HAR SKRÄPAT NER

ORSAK TILL VARFÖR MAN SKRÄPAT NER

FRÅGA: Vid de tillfällen du har skräpat ned, vad var den främsta orsaken till att du skräpade ned?
Endast ett svar möjligt.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Fler papperskorgar/askkoppar (73 %)

- Kvinna 18–49 år (81 %)
- Generation Z (81 %)

Straff och böter (47 %)

- Man 35–49 år (56 %)
- Hemmaboende barn i hushållet (54 %)

Vilken är den mest allvarliga konsekvensen av nedskräpning?

Att nedskräpning bidrar till ökade mängder plast i havet är den konsekvens som svenskarna tycker är mest allvarlig. Nästan hälften, 46 procent, lyfter fram detta. Kvinnor över 50 år instämmer i högre grad än övriga grupper.

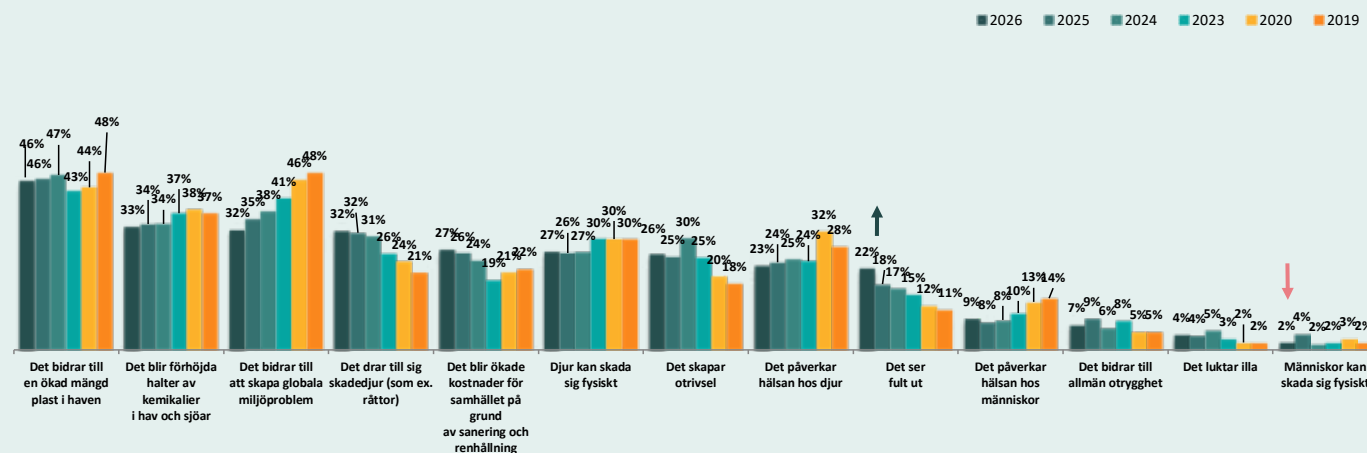
En tredjedel tycker också att det är allvarligt att nedskräpning leder till förhöjda halter av kemikalier i hav och sjöar och att den bidrar till globala miljöproblem. När det gäller globala miljöproblem har andelen dock minskat kraftigt sedan 2019. Då ansåg närmare hälften av svenskarna att detta var den allvarligaste konsekvensen av nedskräpning. Nu är det lika många som tycker skräpets påverkan på globala miljöproblem är allvarligt som att skräp kan dra till sig råttor. Både män och kvinnor över femtio år, samt de i storstäder tycker i högre grad än andra att rättproblematiken är en allvarlig konsekvens av nedskräpning.

En dryg fjärdedel (27 procent) tycker att det är allvarligt att nedskräpningen ger ökade kostnader för samhället, att det skapar otrivsel och att det skadar djur.

NEGATIVA KONSEKVENSER AV NEDSKRÄPNING

FRÅGA: Vilka av följande negativa konsekvenser av nedskräpning tycker du är mest allvarliga? Välj max 3 alternativ. "Annat" och "Vet ej" döls då andelarna ligger under två procent.

Vi på Håll Sverige Rent ser tendenser till ett förändrat fokus kring konsekvenser de senaste åren – från ett långsiktigt och globalt perspektiv på hav och miljö till ett mer kortsiktigt perspektiv som handlar om individens upplevelse: det ser fult ut, skapar otrivsel, lockar till sig råttor och medför ökade kostnader för samhället. Färre uppger idag att skräpets påverkan på människors hälsa och risken för att skada djur är allvarligt.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Det bidrar till en ökad mängd plast i haven (46 %)

- Ålder 65–84 år (53 %)

Det drar till sig skadedjur (32 %)

- Kvinna 65–84 år (47 %)
- Storstäder och storstadsnära kommuner (38 %)

Det bidrar till att skapa globala miljöproblem (32 %)

- Kvinna 18–34 år (48 %), 35–49 år (44 %)
- Större städer och kommuner nära större stad (40 %)
- Östra Sverige (40 %)

Det blir förhöjda halter av kemikalier i hav och sjöar (33 %)

- Röstade på S+V+MP+C i riksdagsvalet 2022 (41 %)

Det blir ökade kostnader för samhället... (27 %)

- Ålderspensionär (41 %)

Vad vet svenskarna vanliga skräp?

Kunskapen om plast i havet och dess konsekvenser är hög hos svenska folket. Det är fortsatt över nio av tio, alltså drygt 7,4 miljoner svenskar som uppger att de vet eller tror att plast i havet inte försvinner, att majoriteten av skräpet som hittas i natur och hav innehåller plast och att djur i havet kan missta plasten för mat och svälta ihjäl. Bland kvinnor i åldern 35–49 år och 65–84 år vet 99 respektive 100 procent att plastskräp som hamnar i havet inte försvinner.

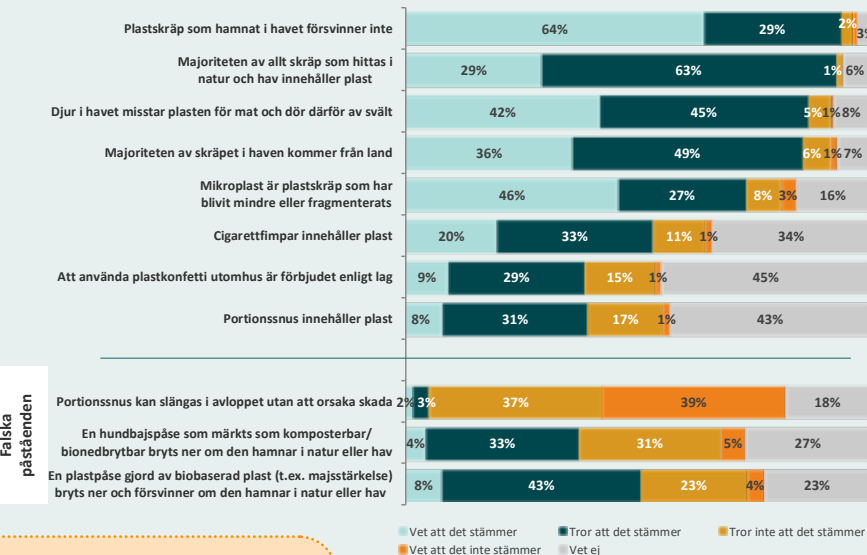
Drygt hälften av alla svenskar vet eller tror att cigarettfimpar innehåller plast och ungefär fyra av tio vet eller tror att portionssnus innehåller plast. Snusare svarar i högre grad än andra att fimpar innehåller plast, däremot när det gäller plast i portionssnus har de sämre koll för här svarar 28 procent att de vet eller tror att portionssnus inte innehåller plast, vilket är fel. Det är bara fyra av tio som vet eller tror att det är förbjudet att använda plastkonfetti utomhus, trots att det varit lag sedan april 2022.

Att kunskapen är låg om specifika skräp kan bero på att det finns för lite information om att cigaretter och snus innehåller plast och att plastkonfetti faktiskt är förbjudet att använda utomhus. Det kan också vara så att man inte nyttjar dessa produkter själv och därför inte vet eller lägger på minnet vad de innehåller eller vilka regler som finns.

PÅSTÅENDEN VÄRLDEN

KUNSKAPSFRÅGOR

FRÅGA: Ta ställning till följande påståenden:

Andel rätt svar
Tror + Vet att det stämmer

	2026	2025	2024	2023	2020	2019	2018
Plastskräp som hamnat i havet försvinner inte	94%	92%	92%	91%	93%	92%	93%
Majoriteten av allt skräp som hittas i natur och hav innehåller plast	93%	90%	86%	-	-	-	-
Djur i havet misstar plasten för mat och dör därför av svält	87%	83%	85%	85%	87%	88%	83%
Majoriteten av skräpet i haven kommer från land	85%	87%	85%	84%	82%	81%	78%
Mikroplast är plastskräp som har blivit mindre eller fragmenterats	73%	67%	71%	62%	71%	71%	66%
Cigarettfimpar innehåller plast	53%	50%	55%	59%	58%	58%	47%
Att använda plastkonfetti utomhus är förbjudet enligt lag	39%	35%	36%	-	-	-	-
Portionssnus innehåller plast	39%	37%	36%	-	-	-	-

Tror inte + Vet att det inte stämmer

	2026	2025	2024	2023	2020	2019	2018
Portionssnus kan slängas i avloppet utan att orsaka skada	77%	79%	78%	77%	-	-	-
En hundbajspåse som märkts som komposterbar/bionedbrytbar bryts ner om den hamnar i natur eller hav	37%	40%	40%	-	-	-	-
En plastpåse gjord av biobaserad plast (t.ex. majstärkelse) bryts ner och försvinner om den hamnar i natur eller hav	26%	30%	31%	29%	26%	20%	19%

Svenskar har generellt låg kunskap om olika märkningar på plastpåsar, så som komposterbar eller bionedbrytbar. Över hälften av svenskarna svarar att de vet eller tror att en biobaserad plastpåse bryts ner och försvinner om den hamnar i havet – vilket är fel – och fler än en av tre tror att en hundbajspåse märkt som komposterbar bryts ner i naturen. Även det är fel. Den här sortens märkning är problematisk eftersom de flesta svenskar vet att plast inte bryts ner i havet, men ändå blir osäkra kring vad som gäller när det står biobaserad eller komposterbar. Glädjande nog innebär EU:s nya förpackningsförordning (PPWR) att det blir obligatoriskt med varningstexter och piktogram som tydligt visar konsumenterna hur förpackningar ska hanteras.

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Plastskräp som hamnat i havet försvinner inte

Tror + Vet att det stämmer (94 %)

• Kvinna 35–49 år (99 %), 65–84 år (100 %)

Tror inte + Vet att det inte stämmer (3 %)

• Man 35–49 år (11 %)

• Snusare (9 %)

Majoriteten av allt skräp som hittas i natur och hav innehåller plast

Tror + Vet att det stämmer (93 %)

• Västra Sverige (98 %)

Fimpar innehåller plast

Tror + Vet att det stämmer (53 %)

• Snusare (62 %)

Portionssnus innehåller plast

Tror inte + Vet att det inte stämmer (18 %)

• Snusare (28 %)

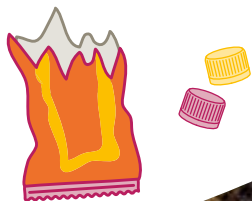
Hur många känner till skräpboten?

Nästan alla svenskar har koll på att det är olagligt att skräpa ner. Fler än nio av tio vet eller tror att det är olagligt och lika många vet eller tror också att det kan leda till böter. Unga kvinnor och snusare har lite sämre koll än andra på att nedskräpning kan leda till böter.

Sedan två år tillbaka ställs en fråga om böter för att slänga en cigarettfimp på marken och sedan förra året finns också en motsvarande fråga för snus. Två av tre svenskar vet eller tror att en felslängd fimp kan leda till böter på 800 kronor och nära sex av tio vet eller tror att detsamma gäller för en snusprilla.

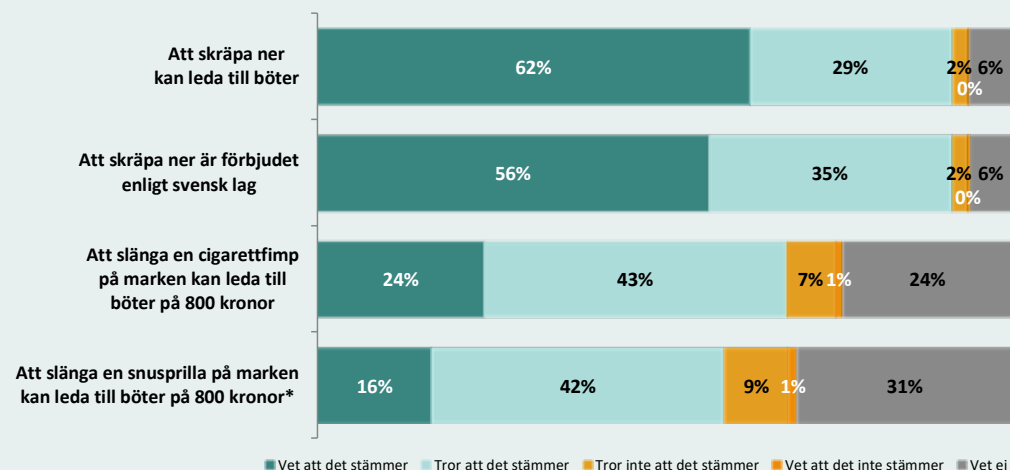
Att man inte vet huruvida en felslängd fimp eller prilla ger böter kan bero på att en själv inte röker eller snusar och därför inte vet vad som gäller.

85 procent av rökarna vet eller tror att en fimp på marken kan leda till böter men 42 procent av snusarna har inte koll på att en felslängd prilla kan leda till böter.

KUNSKAPSFRÅGOR

FRÅGA: Ta ställning till följande påståenden:

	Vet + Tror att det stämmer						
2026	2025	2024	2023	2020	2019	2018	
Att skräpa ner kan leda till böter	91 %	91 %	92 %	92 %	89 %	89 %	90 %
Att skräpa ner är förbjudet enligt svensk lag	91 %	87 %	90 %	89 %	84 %	84 %	86 %
Att slänga en cigarettfimp på marken kan leda till böter på 800 kronor	67 %	59 %	70 %	-	-	-	-
Att slänga en snusprilla på marken kan leda till böter på 800 kronor*	59 %	51 %	-	-	-	-	-

Följande undergrupper svarar i högre grad:

Att skräpa ner kan leda till böter
Tror + Vet att det stämmer (91 %)
• Östra Sverige (97 %)

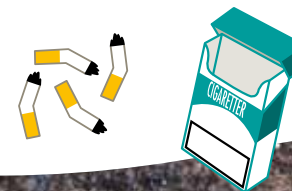
Tror inte + Vet att det inte stämmer (2 %)
• Snusare (6 %)
• Kvinna 18–34 år (5 %)

Att slänga en cigarettfimp på marken kan leda till böter på 800 kronor
Tror + Vet att det stämmer (67 %)
• 70-talister (75 %)
• Jag röker/snusar/vejpår (74 %)

Tror inte + Vet att det inte stämmer (8 %)
• Bor tillsammans med föräldrar (22 %)
• 90-talister (16 %)
• Kvinna 18–34 år (15 %)

Att slänga en snusprilla på marken kan leda till böter på 800 kronor
Tror + Vet att det stämmer (59 %)
• 70-talister (67 %)
• Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner 64 %

Tror inte + Vet att det inte stämmer (11 %)
• 90-talister (24 %)
• Snusare (16 %)

Nedskräpningen är ett av vår tids stora samhällsproblem. Skräpet skadar djur och natur, förstör haven, gör städer otrygga och kostar samhället mycket pengar – helt i onödan. Därför behöver vi stoppa nedskräpningen.

Håll Sverige Rent är en ideell obunden stiftelse. Arbetet finansieras av bidrag och projektmedel från företag och myndigheter samt genom insamling till 90-konto.

Håll Sverige Rent är medlem i GIVA och granskas av Svensk Insamlingskontroll.

www.hallsverigerent.se